

Rut

Chapter 2

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

גָּגַח	גִּבּוֹר	אִישׁ	לְאִישָׁהּ	(מוֹרַע)	[מִדַּע]	וְלָנְעָמִי	1
gagah	prawira	priya	kangge-priyanipun	(sanak)	[sanak]	lan-kangge-Naomi	
H2428	H1368	H0376	H0376	H4129	H3045	H5281	
			וּשְׁמוֹ	בְּעֹז:	אֱלִימֶלֶךְ	מִמְשָׁפַחַת	
			Boas	lan-asmanipun	Elimelek	saking-kulawarga	
			H1162	H8034	H0458	H4940	

Naomi mau duwe sanak saka bojone, kang sugih brewu, panunggalaning kulawangsane Elimelekh, jenenge Boas.

נָא	אֶלְכָה-	נְעָמִי	אֶל-	הַמוֹאָבִיָּה	רוּת	וְתֹאמֶר	2
sumangga	mugi-tindak-kula-	Naomi	dhateng-	kang-tiyang-Moab	Rut	lan-matur	
H4994	H3212	H5281	H0413	H4125	H7327	H0559	
חֵן	אֲמָצָא-	אִשָּׁר	אֲחֵר	בְּשִׁבְלִים	וְאֶלְקֻטָּה	הַשָּׂדֶה	
sih-rahmat	manggih-kula-	ingkang	wingking	ing-wos	lan-ngubet-kula	kang-sawah	
H2580	H4672				H3950		
	בְּתִי:	לְכִי	לָהּ	וְתֹאמֶר	בְּעֵינָיו		
	putra-estri-kula	tindak	dhateng-piyambakipun	lan-matur	ing-paningalipun		
	H1323	H3212		H0559			

Rut wong Moab mau matur marang Naomi: "Kula badhe kesah dhateng ing pategilan, ngasag-asag wewulen wonten ing sawingkingipun tiyang ingkang welas dhateng kula." Wangsulane Naomi: "Iya mangkata, engger."

מִקְבֵּץ	וַיִּקֶר	הַקְּצָרִים	אֲחֵרִי	בְּשָׂדֶה	וְתִלְקֻט	וְתִבּוֹא	וְתִלְדִּי	3
kabegjan	lan-kelakon	kang-paderep	wingking	ing-sawah	lan-ngubet	lan-rawuh	lan-tindak	
H4745					H3950	H0935	H3212	
		אֱלִימֶלֶךְ:	אִשָּׁר	לְבֵעֹז	הַשָּׂדֶה	חֲלָתָהּ		
		Elimelek	ingkang	kangge-Boas	kang-sawah	peranganing		
		H0458		H1162				

Rut banjur mangkat la satekane ing pategalan tumuli ngasag-asag sair ana ing saburine wong kang derep; kabeneran ana ing bumi kang klebu kagungane Boas, panunggalaning kulawangsane Elimelekh.

יְהוָה	לְקוֹצְרִים	וַיֹּאמֶר	לְחַם־מַבֵּית	בָּא	בְּעֹז	וְהִנֵּה-	4
Sang-Yehuwah	dhateng-kang-paderep	lan-matur	saking-Betlehem	rawuh	Boas	lan-lah-	
H3068		H0559	H1035	H0935	H1162	H2009	
יְהוָה:	וַיְבָרְכֵהָ	לָו	וַיֹּאמֶרוּ	עִמָּכֶם			
Sang-Yehuwah	mberkahi-panjenengan	dhateng-piyambakipun	lan-matur	kalian-panjenengan			
H3068	H1288		H0559				

Kabeneran Boas teka saka ing Betlehem. Pangandikane marang kang padha derep: "Pangeran Yehuwah muga nunggila karo kowe." Wangsulane wong kang padha derep: "Pangeran Yehuwah mugi mberkahana panjenengan."

לְמִי kangge-sinten H4310	הַקּוֹדֶרֶם kang-paderep	עַל- ngandhap-	הַנְּצֵב kang-ngadeg H5324	לְנִעְרוֹ dhateng-abdining H5288	בְּעוֹ Boas H1162	וַיֹּאמֶר lan-matur H0559	5
					הַזָּאת: punika H2063	הַנְּעֵרָה kang-prawan H5291	

Boas banjur ngandika marang abdine kang ngulat-ulatake wong kang padha derep: “Wong wadon iku saka ngendi?”

נְעֵרָה prawan H5291	וַיֹּאמֶר lan-matur H0559	הַקּוֹדֶרֶם kang-paderep	עַל- ngandhap-	הַנְּצֵב kang-ngadeg H5324	הַנְּעֵר kang-abdi H5288	וַיֵּן lan-mangsuli	6
מֹאָב: Moab H4124	מִשְׂרָה saking-tlatah	נְעֹמִי Naomi H5281	עַם- kaliyan-	הַשָּׂבָה kang-wangsul H7725	הָיָא piyambakipun H1931	מֹאָבִיָּה tiyang-Moab H4125	

Abdi kang mandhori wong derep mangsuli, ature: “Punika tiyang estri bangsa Moab ingkang tumut mantuk kaliyan Naomi saking ing tanah Moab.

אַחֲרַי wingking	בְּעִמְרִים ing-berkas	וְאֶסְפָּתִי lan-ngempalaken-kula H0622	נָא sumangga H4994	אַלְקֻטָּה- mugi-ngubet-kula- H3950	וַתֹּאמֶר lan-matur H0559	7	
עֲתָה sapunika H6258	וְעַד- lan-ngantos- H5704	הַבְּקָר kang-enjing H1242	מֵאֵז saking-lajeng	וַתַּעֲמֹד lan-ngadeg H5975	וַתִּבֹּא lan-rawuh H0935	הַקּוֹדֶרֶם kang-paderep	
				מְעַט: sekedhik H4592	הַבַּיִת kang-griya	שִׁבְתָּהּ linggih H3427	זֶה punika H2088

Kala wau wicantenipun makaten: Kula kelilana ngasag-asag lan nglempakaken sair ing sela-selanipun bentelan-bentelan, ing sawingkingipun tiyang derep. Wiwit dhateng kala wau enjing ngantos dumugi sapunika, terus ikut kemawon, saha sakedhap kemawon boten ngaso.”

בְּתִי putra-estri-kula H1323	שָׁמַעְתָּ mireng-panjenengan H8085	הַלּוֹא menapa-boten H3808	רוּת Rut H7327	אֶל- dhateng- H0413	בְּעוֹ Boas H1162	וַיֹּאמֶר lan-matur H0559	8	
מִזָּה saking-mriki H2088	תַּעֲבִירִי nyabrang	לֹא boten H3808	וְגַם lan-ugi H1571	אַחֲרַי sanes H0312	בְּשָׂדֵה ing-sawah	לְלֻקֵּט kangge-ngubet H3950	תִּלְכִי tindak H3212	אֶל- sampun- H0408
			נְעֵרָתִי: prawan-kula H5291	עַם- kaliyan-	תְּרֻמָּת rumaket H1692	וְכֹה lan-kados-makaten H3541		

Boas banjur kandha marang Rut: “Rungokna dhisik, engger! Ora susah kowe ngasag-asag ana ing pategalan liyane, lan ora susah kowe lunga saka kene, nanging tetep cedhaka karo batur-baturku wadon.

אֶחְרִיָּהוּ וְהִלַּכְתָּ יִקְצְרוּן אֲשֶׁר- בַּשָּׂדֶה עֵינָיו
wingking-piyambakipun lan-tindak derep ingkang- ing-sawah paningal-panjenengan
[H1980](#)

נְדֵמֶק לְבִלְתִּי תְּנַעֲרִים אֶת- צְנִיתִי תְּלוּא
ndemek-panjenengan kangge-boten kang-abdi dhateng- dhawuh-kula menapa-boten
[H5060](#) [H1115](#) [H5288](#) [H0853](#) [H6680](#) [H3808](#)

יִשְׂאֲבוּן מֵאֲשֶׁר וְשִׁתִּית הַכְּלִים אֶל- וְהִלַּכְתָּ וְצָמַת
nimbani saking-ingkang lan-ngombe kang-bejana dhateng- lan-tindak lan-ngorong
[H7579](#) [H8354](#) [H3627](#) [H0413](#) [H1980](#) [H6770](#)

תְּנַעֲרִים:
kang-abdi
[H5288](#)

Delengen bae pategalan kang lagi diderepi wong iku. Ngetutna lakune wong wadon iku ana ing saburine. Amarga aku wus prentah marang batur-batur lanang, aja ana kang ngarubiru kowe. Manawa ngelak, menyang ing genthong lan ngombea kang wis diangsu dening para batur.”

אֶלְיוּ וְתֹאמַר אֶרְצָה וְתִשְׁתַּחוּ פְּנֵיהָ עַל- וְתַפְּלָה
dhateng-piyambakipun lan-matur bumi lan-sujud pasuryaning ing- lan-dhawah
[H0413](#) [H0559](#) [H0776](#) [H7812](#) [H6440](#) [H5307](#)

לְהַכִּירָנִי בְּעֵינָיו חֵן מְצֹאָתִי מְדוּעַ
kangge-mangertosi-kula ing-paningal-panjenengan sih-rahmat manggih-kula kenging-menapa
[H2580](#) [H4672](#) [H4069](#)

וְאֲנִכִּי נְכִרְיָה:
lan-kula tiyang-manca
[H5237](#) [H0595](#)

Rut tumuli sujud nyembah raine konjem ing bumi sarta matur: “Margi saking punapa dene kula manggih kawelasan wonten ing ngarsa panjenengan, kok panjenengan ngantos nggatosaken dhateng kula, tiyang sanes bangsa?”

הִגִּיד הִגִּיד לָהּ וַיֹּאמֶר בְּעֵז וַיַּעַן
dipuncariyosaken dipuncariyosaken dhateng-piyambakipun lan-matur Boas lan-mangsuli
[H5046](#) [H5046](#) [H0559](#) [H1162](#)

חֲמוּתָהּ אֶת- עֲשִׂית אֲשֶׁר- כָּל לִי
ibu-maratuwa-panjenengan dhateng- nindakaken ingkang- sadaya dhateng-kula
[H2545](#) [H0854](#) [H3605](#)

אָבִיךָ וְתַעֲזָבִי אִישׁךָ מוֹת אַחֲרַי
bapa-panjenengan lan-nilar-panjenengan priya-panjenengan seda sasampunipun
[H0001](#) [H0376](#) [H4194](#)

עַם אֶל- וְתִלְכִי מוֹלְדָתְךָ וְאֶרֶץ וְאִמִּיךָ
umat dhateng- lan-tindak-panjenengan lair-panjenengan lan-bumi lan-ibu-panjenengan
[H0413](#) [H3212](#) [H4138](#) [H0776](#) [H0517](#)

שְׁלִשׁוֹם: תְּמוּל יְדַעַת לֹא- אֲשֶׁר
kalawingi wingi nguningani-panjenengan boten- ingkang
[H8032](#) [H8543](#) [H3045](#) [H3808](#)

Boas mangsuli: “Satemene aku wis diwartani apa sapanggawemu marang maratuwamu ing samatine bojomu; anggonmu ninggal bapa-biyungmu lan tanah kelairanmu, marani bangsa kang ora koktepuungi ing maune.

שְׁלֵמָה	מִשְׁכְּרָאָךְ	וְתַהֲוִי	פְּעֻלָּךְ	יְהוּוָה	יְשֻׁלֵּם	12
jangkep	pituwās-panjenengan	lan-dados	padamelan-panjenengan	Sang-Yehuwah	males	
H8003	H4909	H1961	H6467	H3068		

לְחֻסּוֹת	בָּאֵת	אֲשֶׁר-	יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵי	יְהוּוָה	מֵעַם
kangge-ngayom	rawuh-panjenengan	ingkang-	Israel	Gusti-Allah	Sang-Yehuwah	saking
H2620	H0935		H3478	H0430	H3068	

כְּנַפָּיו :	תַּחַת-
swiwining	sak-ngandhap-
H3671	H8478

Sang Yehuwah muga karsaa paring piwales marang panggawemu iku, muga Sang Yehuwah, Gusti Allaha Israel, kang wus kokungseni ing ayoming swiwine iku karsaa maringi pituwās marang kowe kang satimbang.”

כִּי	אֲדִנִּי	בְּעֵינַיִךְ	חֻן	אֲמַצְא-	וְתֵאמַר	13
amargi	gusti-kula	ing-paningal-panjenengan	sih-rahmat	manggih-kula-	lan-matur	
	H0113		H2580	H4672	H0559	

שִׁפְחָתְךָ	לִב	עַל-	דְּבַרְתָּ	וְכִי	נְחַמְתָּנִי
abdi-panjenengan	manah	ing-	ngandika-panjenengan	lan-amargi	nglipur-kula-panjenengan
H8198			H1696		H5162

שִׁפְחָתְךָ :	כְּאֶחָת	אֶהְיֶה	לֹא	וְאֲנִכִּי
abdi-panjenengan	kados-satunggal	dados-kula	boten	lan-kula
H8198	H0259	H1961	H3808	H0595

Rut banjur matur: “Dhuh bendara, kula saestu tampi sihipiwelas wonten ing ngarsa panjenengan, awit panjenengan sampun karsa paring panglipur dhateng kula, sarta sampun nentremaken manahipun ingkang abdi sanadyan kula punika boten sami kaliyan para abdi panjenengan estri.”

הַלֵּם	נְשִׂי	הָאֵכֶל	לְעֵת	בְּעוֹ	לָהּ	וַיֵּאמֶר	14
mriki	nyedhak	kang-dhahar	kangge-wekdal	Boas	dhateng-piyambakipun	lan-matur	
H1988	H5066	H0400	H6256	H1162		H0559	

וַתִּשָּׁב	בְּחֻמֵּץ	פְּתוּךְ	וְטָבַלְתָּ	הַלֶּחֶם	מִן-	וְאָכַלְתָּ
lan-lenggah	ing-cuka	potongan-panjenengan	lan-nyelupaken	kang-roti	saking-	lan-dhahar
H3427	H2558		H2881	H3899		H0398

וַתֹּאכַל	קִלְי	לָהּ	וַיִּצְבֹּט-	תְּקוּצָרִים	מִצָּד
lan-dhahar	gandum-gosong	dhateng-piyambakipun	lan-maringi-	kang-paderep	sisih
H0398	H7039		H6642		H6654

וַתִּשָּׁבַע :	וַתֵּרָר :
lan-sisa	lan-wareg
H3498	H7646

Bareng tumeka wayahe wong mangan, Rut tumuli dikandhani dening Boas: “Majua mreng, melua mangan roti lan pulukanmu celupna ing cokak iki.” Rut dadine banjur lungguh ana ing sandhinge para wong derep, lan diulungi emping gandum gorengan dening Boas; anggone mangan nganti wareg, malah ana sisane.

בֵּין	נָם	לְאִמֹר	נְעָרָיו	אֶת-	בְּעוֹ	וַיִּצּוּ	לְלֶקֶט	וַתִּקַּם	15
antawis	ugi	matur	abding	dhateng-	Boas	lan-dhawuh	kangge-ngubet	lan-wungu	
H0996	H1571	H0559	H5288	H0853	H1162	H6680	H3950		

תְּכַלִּימוּהָ :	וְלֹא	תִּלְקַט	הַעֲמָרִים
wirang	lan-boten	ngubet	kang-berkas
H3637	H3808	H3950	

Bareng Rut ngadeg arep ngasag maneh, Boas banjur prentah marang bature, pangucape: “Kareben ngasag ana ing sela-selane bentelan-bentelan uga, aja kokalang-alangi.

וְלִקְטָהּ וְעִזְבֹתָם הַצְּבָתִים מִן־ לָהּ תִּשְׁלֹף שָׁל־ וְנָם 16
 lan-ngubet lan-nilar kang-berkas saking- kangge-piyambakipun narik narik- lan-ugi
[H3950](#) [H6653](#) [H1571](#)

וְלֹא תִנְעָרוּ־ בָהּ : דְּהַתֶּנְג־ dhateng-piyambakipun דֹּכָא־ duka- lan-boten
[H1605](#) [H3808](#)

Malah kang tekeman terkadhang iya unusen sawetara, runtuhna, banjur tinggalen, kareben dikukupi, aja kokkasari.”

וְתִלְקֵט בְּשָׂדָה עַד־ הָעֶרֶב וְתַחֲבֹט אֵת אֲשֶׁר־ לִקְטָהּ 17
 ngubet ingkang- dhateng lan-napeni kang-sonten ngantos- ing-sawah lan-ngubet
[H3950](#) [H0853](#) [H2251](#) [H6153](#) [H5704](#) [H3950](#)

וְיָהִי כִּיאִפָּה שְׁעָרִים : gandum kirang-langkung-satunggal-efa lan-dados
[H8184](#) [H0374](#) [H1961](#)

Pangasage Rut ana ing pategalan kono nganti tumeka ing wayah sore, dene asagane bareng diirigi oleh sair watara saefa.

וְתִשְׂאֵ וְתִבְוֹא הָעִיר וְנִתְרָא חֲמוּתָהּ אֵת אֲשֶׁר־ לִקְטָהּ 18
 ngubet ingkang- dhateng ibu-maratuwanipun lan-ningali kang-kitha lan-rawuh lan-mbeta
[H3950](#) [H0853](#) [H2545](#) [H7200](#) [H0935](#) [H5375](#)

וְתֹצֵא וְתִתֵּן־ לָהּ אֵת אֲשֶׁר־ הִוְתָּרָה מִשְׁבְּעָה : saking-wareg sisa ingkang- dhateng dhateng-piyambakipun lan-maringi- lan-medal
[H7648](#) [H3498](#) [H0853](#) [H5414](#) [H3318](#)

Iku banjur dikukup sarta lumebu ing kutha. Bareng asagane dituduhake marang maratuwane, apadene sisane anggongne mangan diwetokake lan diwenehake marang dheweke,

וְתִאֶמֶר לָהּ חֲמוּתָהּ אִיפָּה לִקְטָתָּ 19
 ngubet-panjenengan ing-pundi ibu-maratuwanipun dhateng-piyambakipun lan-matur
[H3950](#) [H0375](#) [H2545](#) [H0559](#)

וְתִנְיֹד וְתִיָּד מְכִירָךְ עֲשִׂית וְיָהִי וְאָנָּה הַיּוֹם lan-cariyos binerkahan ngertos-panjenengan dados nindakaken lan-ing-pundi kang-dinten
[H5046](#) [H1288](#) [H1961](#) [H0575](#) [H3117](#)

וְתִאֶמֶר עָמֹו עֲשָׂתָּהּ אֲשֶׁר־ אֵת לְחֲמוּתָהּ lan-matur kaliyan-piyambakipun nindakaken ingkang- dhateng dhateng-ibu-maratuwanipun
[H0559](#) [H0853](#) [H2545](#)

שָׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי nindakaken-kula ingkang kang-priya asma
[H1162](#) [H3117](#) [H0376](#) [H8034](#)

banjur ditakoni dening maratuwane: “Ana ing ngendi anggonmu ngasag sadina iki lan anggonmu nyambut-gawe ana ing ngendi? Kaberkahana wong kang nggatekake kowe iku.” Rut banjur nyritakake marang maratuwane anggongne nyambut-gawe iku ana ing panggonane sapa, pangucap: “Inkang kula dhereki nyambut-damel ing dinten punika asmanipun Boas.”

לִיהוָה dening-Sang-Yehuwah H3068	הוּא piyambakipun H1931	בְּרוּךְ binerkahan H1288	לְכַלְתָּהּ dhateng-mantunipun H3618	נְעֻמִי Naomi H5281	וְתֹאמֶר lan-matur H0559	20	
הַמְתִּים kang-seda H4191	וְאֶת־ lan-dhateng- H0854	הַחֲתִים kang-gesang	אֶת־ dhateng- H0854	חֲסִידוֹ sih-kasetyanipun	עֵזֵב nilar	לֹא־ boten- H3808	אֲשֶׁר־ ing kang
מִנְאֵלָנוּ saking-kang-nebus	הָאִישׁ kang-priya H0376	לָנוּ kangge-kita	כָּרוֹב caket H7138	נְעֻמִי Naomi H5281	לָהּ dhateng-piyambakipun	וְתֹאמֶר lan-matur H0559	
הוּא: piyambakipun H1931							

Sawuse mangkono Naomi kandha marang mantune: “Wong iku muga kaberkahana dening Sang Yehuwah, kang karsa ngatingalake sih-kamirahane marang kang isih urip, sarta kang wis padha mati.” Sarta maneh calathune Naomi marang Rut: “Wong iku isih kaprenah sanak karo kita, iku panunggalane kang wajib nebus kita.”

עִם־ kaliyan-	אֵלַי dhateng-kula H0413	אֶמְרֵךְ matur H0559	כִּי־ amargi-	וְנָם ugi H1571	הַמּוֹאֲבִיָּה kang-tiyang-Moab H4125	רֹת Rut H7327	וְתֹאמֶר lan-matur H0559	21
כָּל־ sadaya-	אֶת־ dhateng H0853	רָמְפֹּונְךָ rampung H3615	אֶם־ menawi-	עַד־ ngantos H5704	לִי תִדְבָקוּן rumaket H1692	אֲשֶׁר־ ing kang-	הַנְּעָרִים kang-abdi H5288	
לִי: kangge-kula							אֲשֶׁר־ ing kang-	הַקְּצִיר kang-panenan

Rut wong Moab tumuli matur: “Malah inggih wonten dhawhipun dhateng kula makaten: Kowe tetepa ngetutake batur-baturku bae, nganti tumeka sarampunge panenanku kabeh.”

כִּי bilih	בְּתוֹ putra-estri-kula H1323	טוֹב sae	כַּלְתָּהּ mantunipun H3618	רֹת Rut H7327	אֶל־ dhateng- H0413	נְעֻמִי Naomi H5281	וְתֹאמֶר lan-matur H0559	22
בְּ dhateng-panjenengan	יִפְגְּעוּ־ kapanggih- H6293	וְלֹא־ lan-boten H3808	נְעֻרוֹתָיו prawan-ning H5291	עִם־ kaliyan-	תְּצַאֵי medal-panjenengan H3318			
אֶחָד: sanes							בְּשָׂדֵה ing-sawah H0312	

Pangucape Naomi marang Rut, mantune: “Prayogane, anakku engger, lungamu bareng karo batur-bature wadon, aja nganti kowe digodha dening wong ing pategalan kono.”

הַשְּׂעָרִים kang-gandum H8184	קְצִיר־ panenan-	כָּלוֹת rampung H3615	עַד־ ngantos- H5704	לְלֶקֶט kangge-ngubet H3950	בְּעוֹ Boas H1162	בְּנְעֻרוֹת ing-prawan H5291	וְתִדְבָק lan-rumaket H1692	23
		חֲמוֹתָהּ: ibu-maratuwanipun H2545	אֶת־ kaliyan- H0854	וְתִשָּׁב lan-manggen H3427	הַחֲטִים kang-gandum-terigu H2406			
				וְקְצִיר lan-panenan				

Kaya mangkono Rut ora pisah-pisah karo batur-bature wadon Boas anggone ngasag-asag, nganti tumeka salebaring panen sair lan gandum, lan sasuwene iku dheweke manggon nunggal karo maratuwane.